

שקי חול - מיגון לשנות ה־2000?

תמונות הנגמ"שים הצה"ליים, הנעים ברחובות שכם ורמאללה כשהם ממוגנים באמצעות שקי חול, ממחישות את עוצמת טיעונו של אל"ם יהודה וגמן, שהזהיר לפני שנתיים מעל דפי מערכות ("טנק המרכבה - מכשול לקרב המשולב", גיליון 373, נובמבר 2000), שההשקעה המסיבית בטנק ה"מרכבה" באה על חשבון גורמים אחרים המשתתפים בקרב היבשה

שאל ברונפלד

מאמרו של אל"ם וגמן, פירסם קצין המודיעין סא"ל עדו מחקר מעמיק שכותרתו "הנגמ"ש - אמצעי תובלה ממוגן או רכב לחימה נושא רובאים?" (גיליון 370, אפריל 2000). מחקרו המקיף של סא"ל עדו עוסק בהיבטים רבים של הפעלת חי"ר מודרני, ובסיכומו הוא ממליץ לצה"ל להשקיע בנגמ"שים כבדים, רצוי בכאלה המסוגלים להסיע כיתת רובאים על כל ציודה.

מחקרו של סא"ל עדו מחדד את הנושא, שכן הוא מבסס את הצורך המבצעי לשפר את מיגון החי"ר, שבלעדיו לא יכולים הטנקים לפעול.

קטונתי מלהיכנס לוויכוח התורתי או לדיון מקצועי כיצד לשפר את המיגון של הנגמ"שים. עם זאת, ניתן היה לצפות כי מאמרו של וגמן יעורר ויכוח מעמיק, היורד לשורשו של העניין, בין גורמים רמי דרג, אך ב"מערכות" בקושי ניתן למצוא עקבות לוויכוח כזה.

רק שלוש תגובות הופיעו ב"מערכות", וגם הן באו מדרג ביניים.

ומפקדים בכירים נוספים. וגמן האשים, והעולם שתק. כזכור, במאמר "טנק המרכבה - מכשול לקרב המשולב" (גיליון 373, נובמבר 2000) הועלו שתי טענות קשות:

1. העדר רק"ם מודרני עבור החי"ר

הפער בין ה"מרכבות" הממוגנות והמתוחכמות לבין ה"זלזות" דקות השריון מחייב בחינה מחדש של סדרי העדיפויות

וההנדסה הקרבית והעדר ארטילריה אורגנית ברמת החטיבה יצרו חוסר איזון מסוכן של הכוח היבשתי.

2. חוסר האיזון נוצר בגלל הקצאת משאבים מופרזת לטנקי ה"מרכבה".

ראוי לציין כי עוד לפני שפורסם

העיניים מסתכלות במסך הטלוויזיה, והלב ממאן להאמין. "חומת מגן", 2002: נגמ"שים צה"ליים נעים ברחובות שכם ורמאללה, כשהם ממוגנים לתפארת בשקי חול. זלזות מיושנות וחסרות שריון - האם זה כל מה שיכול צה"ל להציע ללוחמיו? האם זהו אותו צה"ל של טנקי "מרכבה" בעלי המיגון המתקדם בעולם?

י"אמר לזכות "מערכות" כי כבר לפני שנתיים החל על דפיו ויכוח נוקב על

הרק"ם הדרוש לצה"ל. אל"ם יהודה וגמן, מח"ט שריון ומדריך בפו"ם, הצביע במאמרו על חוסר האיזון במבנה הכוח היבשתי של צה"ל, תוך שהוא מבקר את מר שריון, אלוף (מיל') ישראל טל,

מרצה בפקולטה לניהול של אוניברסיטת תל־אביב ומנכ"ל הבורסה לניירות ערך

איש התעשייה הצבאית, אל"ם (מיל') שאול נגר, מודה בצדקת הטענות בדבר המחסור ברק"ם כבד ומודרני לחי"ר ולהנדסה הקרבית. עם זאת, הפתרון לבעיה, המוצע על-ידי אל"ם נגר, הוא

מכאן ניתן ללמוד כי לדעתו, בעיית המחסור באמל"ח מודרני לכוחות המסייעים ל"מרכבה" אינה קריטית. מג"ד התותחנים, סא"ל (מיל') עופר צוריאל, חולק במאמרו על דעתו של

כבדים יילך ויגבר. מכל מקום, הפער בין ה"מרכבות" הממוגנות והמתוחכמות לבין ה"זלדות" דקות השריון מחייב בחינה מחדש של סדרי העדיפויות. במקביל לתמונות ה"זלדות"

נגמ"ש של צה"ל ממוגן בשקי חול במבצע "דרך נחושה"

אוטופי: להגדיל את התקציבים לרכישת הרק"ם החסר (גיליון 376, אפריל 2001). קשה לראות כיצד יימצאו התקציבים לרכישת הרק"ם החסר, כאשר הצרכים במסוקי קרב, במטוסי קרב ובטכנולוגיות מתקדמות אחרות גוזלים משאבי עתק.

תגובתו של סמח"ט השריון, סא"ל (מיל') אליעזר שנוולד – "חוזרים ללוחמת בזק" – מבטאת באופן ברור את התפיסה המסורתית של הפעלת הכוח המתמרן. לדעת שנוולד, היכולות הטכנולוגיות המשופרות של הדורות המתקדמים של ה"מרכבה" מאפשרות למזער את חלקם של החי"ר, של ההנדסה ושל הארטילריה בקרב המשולב (גיליון 376, אפריל 2001).

סא"ל שנוולד. על גישתו של סא"ל צוריאל ניתן ללמוד כבר משם המאמר, האומר את הכול: "קרב בזק או סיכון ענק?" (גיליון 377, יוני 2001). סביר להניח כי מאמרו של אל"ם וגמן (שפורסם בנובמבר 2000) נכתב בעיקר בהקשר של מלחמה סימטרית נגד מדינות שכנות, וגם התגובות עליו היו בהקשר הזה. לעניות דעתי, אירועי "חומת מגן" נותנים משנה תוקף לנושא – לפחות בכל הנוגע לנגמ"שים כבדים לחי"ר ולהנדסה (ועדיין לא הזכרנו את הבולדוזרים, שהפכו לרכיב חשוב בקרב המשולב).

יש להניח כי בשנים הקרובות יחזרו הנגמ"שים לעיתים תכופות לכל שטחי יהודה, שומרון ועזה, והצורך בנגמ"שים

העמוסות בשקי חול, המשתתפות במבצע "דרך נחושה", הופיעו בחודש יולי 2002 תמונות של "מרכבה" סימן 4. הופעת הדגם החדש של ה"מרכבה" מעוררת מחדש את הוויכוח שהחל לפני שנתיים.

לסיכום: וגמן זרק כפפה למטכ"ל, לשר הביטחון ולמשרד האוצר, אך איש לא טרח להרימה. לא נותר אלא לקוות כי הנושאים התורתיים והכלכליים זוכים לבירור יסודי, אף אם לא פומבי, וכי את תוצאותיו הברוכות ניתן יהיה לראות בהרכב תקציבי הביטחון בשנים הקרובות.

